CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL LEENDERT A. GEELHOED prezentate la 28 septembrie 2006 [1]

I — Introducere

1. În temeiul Legii federale privind alocațiile de educație (Bundeserziehungsgeldgesetz, denumită în continuare „BErzGG"), acordarea unei alocații de educație este subordonată, printre altele, condiției ca beneficiarul să aibă reședința în Germania. Lucrătorii frontalieri pot totuși să beneficieze de această alocație cu condiția să desfășoare în Germania o activitate care nu are caracter minor. Principala întrebare care se ridică în prezenta cauză, adresată de Bundessozialgericht, este dacă cerința desfășurării unei activități care să nu aibă caracter minor, astfel cum este definită în legislația națională, este compatibilă cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 [2] care garantează egalitatea de tratament între lucrătorii migranți și lucrătorii naționali în ceea ce privește avantajele sociale în statul membru în care lucrează [3].

2. Paralel cu această cauză, Bundessozialgericht a adresat Curții întrebări referitoare la aceeași condiție a reședinței cu privire la soția austriacă a unui funcționar german care, după ce și-a mutat reședința în Austria, și-a păstrat locul de muncă în Germania: cauza Hartmann (C-212/05). În măsura în care analiza efectuată în concluziile prezentate în acea cauză [4] privește problemele ridicate în prezenta cauză, ne vom limita la efectuarea unor trimiteri la paragrafele relevante din acele concluzii pentru a evita repetări inutile.

1 — Limba originală: engleza.

2 — Regulamentul Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1612/68" (JO L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11).

3 — Comisia a introdus de asemenea împotriva Republicii Federale Germania o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 226 CE cu privire la aceleași dispoziții de drept intern. A se vedea cauza Comisia/Germania (C-307/06).

4 — Prezentate de asemenea astăzi.

II — Dispozițiile relevante

A — *Dreptul comunitar*

3. Articolul 7 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1612/68 prevede:

„(1) Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă și, în special, în ceea ce privește remunerarea, concedierea și, în cazul în care rămâne fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea.

(2) Acesta beneficiază de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali."

B — *Dreptul național*

4. Conform articolului 1 alineatul 1 din BErzGG, în versiunea în vigoare la 31 ianuarie 1994 [5], poate solicita o alocație de educație orice persoană care 1) are domiciliul sau reședința obișnuită în Germania, 2) are în îngrijire un copil, 3) asigură creșterea și educația acestui copil și 4) nu exercită o activitate profesională ori nu exercită o astfel de activitate cu normă întreagă.

5. Conform articolului 1 alineatul 4 din BErzGG, resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene și lucrătorii frontalieri proveniți din țările care au o frontieră comună cu Germania pot solicita această alocație în măsura în care exercită, în acest stat membru, o activitate profesională considerată ca neavând caracter minor.

6. Conform articolului 8 alineatul 1 punctul 1 din cartea IV a Codului securității sociale (Sozialgesetzbuch, denumit în continuare „SGB"), în versiunea în vigoare la 13 iunie 1994 [6], o activitate era considerată minoră dacă durata acesteia era mai mică de 15 ore pe săptămână și dacă salariul lunar primit în mod obișnuit nu depășea a șaptea parte din valoarea de referință lunară în sensul articolului 18 din SGB IV, și anume 610 DEM în 1997 și 620 DEM în 1998.

7. Conform articolului 27 alineatul 2 din cartea III a SGB, pentru persoanele care

5 — BGBl. I, p. 180.
6 — BGBl. I, 1229.

desfășoară o activitate profesională minoră nu este obligatorie asigurarea împotriva șomajului.

III — Situația de fapt și procedura

8. Doamna Geven are cetățenia olandeză. La nașterea fiului său, la 18 decembrie 1997, aceasta locuia în Țările de Jos cu soțul său, cetățean german, care lucra de asemenea în acea țară. Până la începerea perioadei legale de protecție a maternității, înaintea nașterii fiului său, reclamanta desfășura diverse activități salariate în Țările de Jos și în Germania. După perioada de protecție legală a maternității, reclamanta nu a mai lucrat decât în Germania. Programul de lucru săptămânal al acesteia varia între 3 și 14 ore, iar salariul său săptămânal era cuprins între 40 și 168,87 DEM.

9. Cererea reclamantei prin care urmărea obținerea unei alocații de educație pentru primul an de viață al fiului său a fost respinsă de Land Nordrhein-Westfalen pentru motivul că aceasta nu avea nici domiciliul, nici reședința obișnuită în Germania și că nu avea un contract de muncă de cel puțin 15 ore de lucru pe săptămână. În plus, fiind o persoană care exercită o activitate minoră, aceasta nu ar putea fi considerată un lucrător salariat în sensul Regulamentului (CEE) nr. 1408/71. [7]

10. Doamna Geven a atacat fără succes această decizie, mai întâi la Sozialgericht Münster (Tribunal social din Münster), apoi, în apel, la Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Tribunal social superior al landului Renania de Nord-Westfalia). Ulterior, aceasta a introdus recurs la Bundessozialgericht, care a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții o întrebare preliminară în temeiul articolului 234 CE.

11. În decizia de trimitere, Bundessozialgericht a stabilit, mai întâi, că doamna Geven nu putea solicita alocația de educație în temeiul Regulamentului nr. 1408/71. În calitate de persoană care exercita o activitate minoră, aceasta nu era asigurată împotriva riscului de șomaj și nu îndeplinea, așadar, condițiile prevăzute la articolul 1 litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1408/71 coroborat cu punctul I.C [8] din anexa I la același regulament pentru a fi considerată „lucrător salariat". Instanța națională a

7 — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 de modificare și actualizare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 și a Regulamentului (CEE) nr. 574/72 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 (JO L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71").

8 — În vederea aplicării titlului III din Regulamentul nr. 1408/71 la prestațiile familiale, această dispoziție restrânge sfera noțiunii „lucrător salariat" la persoanele asigurate obligatoriu împotriva riscului de șomaj sau la persoanele care obțin, în urma acestei asigurări, prestații bănești pe baza asigurării de sănătate sau a prestațiilor analoage.

analizat apoi dacă doamna Geven își putea întemeia cererea pe articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68. În ceea ce privește statutul de lucrător salariat al doamnei Geven, instanța națională a constatat că, la data faptelor din acțiunea principală, aceasta avea un veritabil raport de muncă, întrucât activitatea sa era de durată. Această instanță se întreabă totuși dacă, în calitate de lucrător frontalier care își desfășura activitatea profesională în Germania de la domiciliul său olandez, doamna Geven poate invoca fără restricții articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 cu privire la alocația de educație germană. Presupunând că doamna Geven ar putea efectiv să invoce protecția oferită de dispoziția menționată, această instanță exprimă îndoieli cu privire la aspectul dacă inegalitatea de tratament ce rezultă pentru lucrătorii frontalieri din cerința de a desfășura o activitate care nu are caracter minor ar putea fi justificată în mod obiectiv. În lumina acestor considerații, Bundessozialgericht a decis să adreseze Curții următoarea întrebare:

„Dreptul comunitar [în special articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității] interzice Republicii Federale Germania să excludă un resortisant al unui stat membru, rezident al acestui stat și care exercită în Germania o activitate profesională minoră (între 3 și 14 ore pe săptămână), de la beneficiul alocației de educație germane, pentru motivul că acesta nu ar avea în Germania nici domiciliul, nici reședința obișnuită?"

12. Doamna Geven, guvernele german și al Regatului Unit, precum și Comisia Comunităților Europene au prezentat observații scrise.

IV — Rezumatul observațiilor

13. În primul rând, trebuie reținut că toate părțile care au prezentat observații scrise acceptă constatarea făcută de Bundessozialgericht, potrivit căreia doamna Geven nu poate invoca Regulamentul nr. 1408/71 pentru a solicita acordarea alocației de educație în Germania. Anexa I punctul I.C la acest regulament coroborată cu faptul că persoanele care desfășoară o activitate minoră nu sunt asigurate împotriva riscului de șomaj are ca efect că doamna Geven nu intră în domeniul de aplicare *ratione personae* al Regulamentului nr. 1408/71.

14. Astfel, doamna Geven invocă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 și articolul 39 CE pentru a susține că are dreptul la egalitate de tratament în ceea ce privește acordarea unui avantaj social precum alocația de educație. Arătând că activitatea pe care o prestează în cadrul raporturilor sale de muncă nu poate fi considerată marginală sau accesorie, aceasta afirmă că trebuie să fie considerată lucrător în sensul dreptului comunitar. Condiția reședinței prevăzută la articolul 1 alineatul 1 punctul

1 din BErzGG discriminează indirect lucrătorii frontalieri. În plus, în timp ce persoanele care desfășoară o activitate minoră în Germania beneficiază de prestație, lucrătorii frontalieri trebuie să demonstreze că activitatea lor depășește pragul unei munci minore. Faptul de a cere beneficiarilor să aibă o legătură strânsă cu piața germană a muncii contrazice, arată aceasta, scopul pentru care este acordată alocația de educație, și anume să permită abandonarea unei activități profesionale pentru un anumit timp.

15. Guvernul german apreciază că nu este obligat, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 coroborat cu articolul 39 CE, să acorde alocația de educație unor persoane care nu exercită decât o activitate minoră în Germania și care au domiciliul într-un alt stat membru. Acesta subliniază că, în condițiile în care Regulamentul nr. 1408/71 reglementează în mod exhaustiv cazurile în care alocația de educație poate fi exportată și nu prevede exportarea pentru persoanele care exercită o activitate minoră, articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 nu trebuie interpretat astfel încât să fie negat acest rezultat. Acesta se referă în această privință la articolul 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 [9].

9 — „Prezentul regulament nu aduce atingere dispozițiilor adoptate în conformitate cu articolul [42] din tratat."

16. Guvernul german are îndoieli în ceea ce privește aplicarea Regulamentului nr. 1612/68 doamnei Geven, având în vedere caracterul accesoriu și marginal al activităților profesionale ale acesteia. În lipsa unei definiții concrete a ceea ce constituie o activitate pur marginală și accesorie, acesta susține că elementele furnizate în acest sens de instanța de trimitere nu pot fi considerate concludente. Acesta recunoaște că cerința reședinței prevăzută în BErzGG poate constitui o discriminare indirectă, însă o consideră totuși justificată de nevoia de a asigura o legătură efectivă între beneficiar și societatea germană. Guvernul german susține că, spre deosebire de prestațiile legate de activități profesionale, cele legate de reședință sunt fondate pe noțiunea de comunitate solidară. Acesta concluzionează că, dacă un lucrător frontalier aflat în situația doamnei Geven ar primi acces la alocația de educație în Germania, el ar putea – contrar dispozițiilor Regulamentului nr. 1408/71 – să beneficieze în mod injust, în cele două țări, de avantajele sociale legate de reședință și să le combine.

17. Potrivit susținerilor guvernului Regatului Unit, Curtea ar trebui să manifeste prudență în autorizarea utilizării Regulamentului nr. 1612/68 pentru a trece peste prevederile Regulamentului nr. 1408/71, pentru a permite exportarea, în favoarea unui lucrător frontalier stabilit într-un alt stat membru, a unui avantaj social destinat să fie acordat lucrătorilor naționali și migranți care locuiesc pe teritoriul statului membru de primire. Doamna Geven invocă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68

tocmai pentru că legiuitorul comunitar a exclus în mod expres persoanele aflate în situația sa de la beneficiul acestei prestații în temeiul Regulamentului nr. 1408/71.

18. Guvernul Regatului Unit observă că articolul 7 din Regulamentul nr. 1612/68 nu are în vedere în mod normal exportarea avantajelor sociale. Dimpotrivă, acesta este destinat să ajute un lucrător migrant și familia sa să se instaleze în țara în care este angajat lucrătorul. Potrivit acestuia, este evident că alocația de educație nu are nicio legătură cu activitatea desfășurată de doamna Geven în calitate de lucrător și că aceasta nu este întemeiată pe raportul de muncă în sine. Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 are, în opinia sa, ca primă finalitate să permită lucrătorilor naționali și lucrătorilor migranți să acceadă la aceleași avantaje sociale în interiorul teritoriului statului membru de primire, iar nu să constrângă statele membre să justifice obiectiv neacordarea acestor avantaje sociale persoanelor care locuiesc pe teritoriul altor state membre. Acesta este de acord cu instanța de trimitere că absența unor norme de coordonare în Regulamentul nr. 1612/68 ar putea foarte bine să pledeze în favoarea unei aplicări limitate a articolului 7 alineatul (2) din regulamentul menționat cu privire la exportarea avantajelor sociale, în special în cazul lucrătorilor frontalieri care, în general, au acces și la avantaje sociale echivalente în statul membru de reședință.

19. Comisia susține că, dacă o persoană nu intră în sfera de aplicare *ratione personae* a Regulamentului nr. 1408/71, aceasta nu înseamnă că Regulamentul nr. 1612/68 nu este aplicabil. Comisia susține că din articolul 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 nu se poate deduce că acesta din urmă nu se aplică prestațiilor acoperite de Regulamentul nr. 1408/71. Aceasta subliniază că noțiunea de lucrător capătă un înțeles comunitar și că, dacă o persoană îndeplinește criteriile stabilite în jurisprudența Curții [și anume 1) realizarea unor prestații în favoarea unei alte persoane și sub direcția acesteia; 2) pentru o anumită perioadă; 3) în schimbul unei remunerații] [10], singura împrejurare care o poate priva de acest statut este ca activitățile în cauză să fie pur marginale sau accesorii. Guvernul german nu a explicat motivele pentru care o activitate minoră ar trebui considerată marginală și accesorie.

20. După cum amintește Comisia, Curtea a hotărât deja că statele membre nu pot supune acordarea unui avantaj social în sensul articolului 7 alineatul (2) condiției ca beneficiarii acestui avantaj să aibă reședința pe teritoriul național al acestui stat [11]. Aceasta apreciază că avantajele sociale cuprind nu numai avantajele care au legătură cu un contract de muncă, ci și toate avantajele pe care statele membre le acordă

10 — Hotărârea din 3 iulie 1986, Lawrie-Blum (66/85, Rec., p. 2121, punctul 17), Hotărârea din 8 iunie 1999, Meeusen (C-337/97, Rec., p. I-3289, punctul 13), și Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Ninni-Orasche (C-413/01, Rec., p. I-13187, punctul 24).

11 — Hotărârea Meusen (citată la nota de subsol 10, punctul 21).

cetățenilor lor fie în temeiul calității lor obiective de lucrători, fie ca urmare a faptului că aceștia locuiesc pe teritoriul lor. Lucrătorii frontalieri pot invoca articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 la fel ca lucrătorii migranți care și-au mutat reședința în statul membru în care lucrează.

V — Apreciere

A — *Observații introductive*

21. Ca o observație preliminară, trebuie menționat că, din motivele arătate de Bundessozialgericht și care au fost acceptate de toate părțile care au prezentat observații scrise [12], doamna Geven nu poate invoca Regulamentul nr. 1408/71 pentru a avea acces la alocația de educație în Germania. Nu se contestă faptul că aceasta nu intră în domeniul de aplicare *ratione personae* al acestui regulament în ceea ce privește dreptul la prestații familiale în acest stat membru. Nu există, prin urmare, niciun motiv de a analiza această cauză din punctul de vedere al unei potențiale aplicabilități a Regulamentului nr. 1408/71.

22. În continuare, trebuie observat că doamna Geven trebuie considerată lucrător în vederea aplicării articolului 39 CE și a Regulamentului nr. 1612/68. Este general admis faptul că, pentru a intra în domeniul de aplicare al definiției lucrătorului, o persoană trebuie să desfășoare o activitate reală și efectivă, excluzând activitățile care sunt atât de reduse, încât apar ca fiind pur marginale sau accesorii. Trăsătura caracteristică a unui raport de muncă este împrejurarea că o persoană îndeplinește, pentru o anumită perioadă, în favoarea unei alte persoane și sub direcția acesteia, prestații în schimbul cărora primește o remunerație [13]. Aplicând aceste criterii, Bundessozialgericht a stabilit că doamna Geven avea efectiv un veritabil raport de muncă la data faptelor, iar aceasta rezulta îndeosebi din caracterul de durată al activității sale.

23. Trebuie subliniat că această împrejurare constituie un aspect esențial care deosebește situația doamnei Geven de aceea a doamnei Hartmann [14]. Spre deosebire de doamna Hartmann, care își întemeiază în mod indirect dreptul la alocația de educație pe statutul său de soție a unui lucrător frontalier, doamna Geven își întemeiază cererea direct pe statutul său personal de lucrător comunitar.

24. Land Nordrhein-Westfalen a refuzat cererea de alocație de educație a doamnei Geven pentru motivul că aceasta nu locuia în Germania și că nu desfășura decât o

12 — A se vedea punctele 11 și 13 de mai sus.

13 — A se vedea jurisprudența citată la nota de subsol 10.

14 — A se vedea punctul 2 de mai sus.

activitate minoră în acest stat membru. Deși întrebarea adresată de Bundessozialgericht este formulată astfel încât pune accentul pe aspectul dacă Republicii Federale Germania îi este interzis să aplice condiția reședinței unor persoane care desfășoară în Germania o activitate minoră, din considerațiile expuse de instanța națională în decizia de trimitere reiese că aceasta are de asemenea îndoieli în ceea ce privește posibilitatea de a justifica însuși criteriul activității minore. Într-adevăr, întrucât lucrătorii frontalieri sunt prin definiție în imposibilitatea de a se conforma condiției reședinței în statul membru în care lucrează, întrebarea esențială este dacă criteriul utilizat de legiuitorul național pentru a înlătura această cerință în favoarea anumitor lucrători frontalieri excluzându-i pe alții este compatibil cu dreptul comunitar.

25. Pe lângă răspunsul la întrebarea privind compatibilitatea condiției reședinței prevăzute la articolul 1 alineatul 1 din BErzGG cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, trebuie, așadar, să se examineze și compatibilitatea cu dreptul comunitar a faptului că articolul 1 alineatul 4 din BErzGG supune acordarea alocației de educație germane lucrătorilor frontalieri condiției ca aceștia să desfășoare în Germania o activitate care să nu fie minoră, ceea ce, potrivit dreptului național, înseamnă să lucreze peste 15 ore pe săptămână și să câștige peste salariul minim de 610 DEM (în 1997) sau de 620 DEM (în 1998).

B — *Condiția reședinței*

26. În concluziile noastre în cauza Hartmann, pe care le-am prezentat împreună cu prezentele concluzii, am examinat problema compatibilității condiției reședinței prevăzute la articolul 1 alineatul 1 din BErzGG cu dispozițiile articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 în contextul unei cereri de acordare a alocației de educație germane prezentate de soția austriacă a unui resortisant german care și-a mutat locuința în Austria, dar care continua să lucreze în Germania, după ce am constatat:

— că lucrătorii frontalieri nu pot pretinde, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, egalitatea de tratament în statul membru în care lucrează în ceea ce privește dreptul la avantaje sociale în acest stat membru decât în măsura în care acele avantaje sunt direct și exclusiv legate de munca prestată [15]

și

— că alocația de educație în Germania nu este destul de legată de încadrarea în

15 — Punctul 55 din concluzii.

muncă sau de statutul obiectiv de lucrător pentru a putea fi considerată un avantaj social cu privire la care lucrătorii frontalieri pot solicita egalitate de tratament în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 [16].

27. În temeiul acestor două constatări din concluziile noastre prezentate în cauza Hartmann, rezultă că doamna Geven nu poate invoca articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 pentru a solicita alocația de educație în Germania, întrucât acest avantaj social nu intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții în măsura în care persoanele interesate sunt lucrători frontalieri.

28. Cu toate acestea, presupunând că domeniul de aplicare *ratione materiae* al articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 ar putea să fie considerat mai larg și că această dispoziție se aplică lucrătorilor frontalieri aflați în situația doamnei Geven și a doamnei Hartmann, am examinat de asemenea, în concluziile noastre în cauza Hartmann, dacă această condiție a reședinței, care guvernează dreptul la alocația de educație în Germania, putea fi justificată în mod obiectiv, având în vedere că nu se contestă faptul că această condiție discriminează indirect lucrătorii frontalieri care nu locuiesc în Germania.

29. Urmând caracterizarea alocației de educație făcută de Bundessozialgericht, care o prezintă ca fiind un instrument de politică familială destinat să încurajeze natalitatea în Germania, considerăm că este vorba despre un obiectiv politic legitim și că, prin însăși natura sa, o astfel de politică trebuie să asigure că măsurile pe care le presupune vizează persoanele care locuiesc pe teritoriul național. Ar fi absurd să se pretindă că statele membre trebuie să contribuie, în orice fel, la creșterea demografică în alte state membre extinzând instrumentele lor de politică familială la persoane care nu locuiesc pe teritoriul lor. Am concluzionat astfel că o condiție privind reședința este adecvată pentru a garanta faptul că alocația de educație este plătită persoanelor care aparțin populației naționale a statului membru, care, desigur, nu se limitează la resortisanții germani, ci include toate persoanele ce locuiesc legal în Germania, oricare ar fi cetățenia acestora [17].

30. Adăugăm că, deși Curtea a hotărât că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 poate fi aplicabil unor avantaje sociale care intră concomitent în domeniul de aplicare specific al Regulamentului nr. 1408/71 [18], aceasta nu înseamnă că prima dispoziție poate fi interpretată astfel încât să autorizeze rezultate pe care al doilea regulament încearcă să le evite. Acesta pare să fie tocmai scopul articolului 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, în temeiul căruia regulamentul nu aduce atingere dispozițiilor

16 — Punctul 60 din concluzii.

17 — Punctul 69 din concluzii.

18 — Hotărârea din 10 martie 1993, Comisia/Luxemburg (C-111/91, Rec., p. I-817, punctul 21).

adoptate în conformitate cu articolul 42 CE, și anume Regulamentului nr. 1408/71. Această dispoziție stabilește, așadar, o ierarhie relativă între cele două regulamente, astfel încât Regulamentul nr. 1408/71, care este norma specială, are întâietate în fața articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 în cazurile în care aplicarea celor două regulamente conduce la rezultate contradictorii.

31. Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 nu interzice, așadar, Republicii Federale Germania să supună dreptul la alocația de educație condiției ca beneficiarul să aibă domiciliul sau reședința obișnuită în acest stat membru. Prin urmare, refuzul de a acorda alocația de educație doamnei Geven pentru acest motiv era justificat.

32. Legiuitorul german a permis totuși lucrătorilor frontalieri să beneficieze de alocația de educație, chiar dacă nu locuiesc în Germania, cu condiția ca aceștia să desfășoare în acest stat membru o activitate care să nu fie minoră, astfel cum este definită aceasta în dreptul național. Întrucât regula activității minore exclude lucrătorii frontalieri care nu desfășoară o activitate care să depășească acest prag, trebuie analizat în continuare – și acest aspect este specific prezentei cauze – dacă această condiție este compatibilă cu dreptul comunitar.

C — *Regula activității minore*

33. Astfel cum a arătat guvernul german în observațiile sale scrise, deși chiar excluderea totală a nerezidenților de la dreptul la alocația de educație ar fi fost justificată în temeiul dreptului comunitar, extinderea, în anumite condiții, a unui astfel de drept la lucrătorii frontalieri ține de bunăvoința legiuitorului german. Guvernul german deduce din aceasta că legiuitorul respectiv avea dreptul să impună o condiție legată de amploarea activității profesionale în Germania pentru a garanta o legătură cu piața națională a muncii.

34. Ne putem întreba dacă acest raționament este temeinic. Ori de câte ori un stat membru acordă anumite drepturi sau permite cetățenilor săi să obțină anumite prestații care intră în domeniul de aplicare *ratione materiae* al Tratatului CE, acesta este obligat să respecte interdicția discriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate, astfel cum se prevede la articolul 12 CE, materializată, în ceea ce privește lucrătorii, la articolul 39 CE.

35. În acest context, găsim o paralelă cu Hotărârea Trojani [19]. În acea cauză, Curtea a hotărât că, dacă rezultă că un cetățean comunitar, care, din cauza insuficienței resurselor, nu se poate prevala de dispozițiile

19 — Hotărârea din 7 septembrie 2004 (C-456/02, Rec., p. I-7573).

comunitare pentru a beneficia de un drept de ședere, locuiește totuși legal în acel stat membru în temeiul dreptului național, acesta poate invoca articolul 12 CE pentru a primi ajutor social ca și cetățenii acelui stat membru [20]. Altfel spus, odată ce situația juridică a unei persoane este asimilată, în temeiul dreptului național, celei a cetățenilor care locuiesc în statul membru respectiv, această persoană poate cere tratamentul egal pentru aspecte care intră în domeniul de aplicare al tratatului.

36. În prezenta cauză, s-a stabilit, astfel cum am arătat la punctul 22 de mai sus, că doamna Geven are statutul de lucrător comunitar. Deși activitatea sa profesională a fost considerată minoră în vederea aplicării dreptului german în cauză, instanța de trimitere nu a considerat că această activitate este suficient de marginală sau de accesorie pentru a o exclude din definiția lucrătorului comunitar. Trebuie subliniat de asemenea, în acest context, că noțiunea „lucrător" nu poate fi definită sau delimitată în raport cu dreptul național, întrucât aceasta presupune ca întinderea drepturilor care sunt garantate pentru lucrătorii comunitari să poată fi modificată unilateral de statele membre fără niciun control din partea instituțiilor comunitare [21]. Mai exact, statelor membre le este interzis să excludă din domeniul de aplicare al acestei noțiuni persoanele care nu primesc decât o remunerație sub minimul de subzistență, în special când aceste persoane își pot completa veniturile prin alte mijloace, inclusiv cu veniturile realizate de un membru al familiei [22]. Criteriul activității minore, astfel cum este definit la articolul 8 alineatul 1 punctul 1 din SGB IV, nu o poate priva pe doamna Geven de drepturile de care aceasta dispune în calitate de lucrător comunitar.

37. Regula activității minore se aplică numai lucrătorilor frontalieri și a fost instituită pentru a extinde beneficiul dreptului la alocația de educație la persoanele care nu locuiesc în Germania, însă desfășoară în acest stat o activitate economică suficient de importantă.

38. În pofida acestui obiectiv generos al legiuitorului german, este evident că această regulă a activității minore operează o distincție între diferitele grupuri de lucrători în ceea ce privește accesul la alocația de educație. Aceasta distinge două categorii de lucrători frontalieri care lucrează în Germania (cei care se află sub pragul activității minore și cei care se află deasupra acestui prag), deși, dacă se are în vedere obiectivul alocației de educație, care este favorizarea natalității în Germania, acești lucrători se află toți în aceeași situație, și anume nu contribuie la acest obiectiv. Această regulă

20 — A se vedea punctele 37-46 din hotărâre.

21 — Hotărârea din 23 martie 1982, Levin (53/81, Rec., p. 1035, punctul 11), și Hotărârea din 3 iunie 1986, Kempf (139/85, Rec., p. 1741, punctul 15).

22 — Hotărârea Kempf (citată la nota de subsol 21, punctul 14).

distinge de asemenea lucrătorii frontalieri care desfășoară o activitate minoră de persoanele care locuiesc în Germania și desfășoară tot o activitate minoră, întrucât aceștia din urmă au dreptul la această prestație. În sfârșit, aceasta distinge lucrătorii frontalieri care exercită o activitate minoră în Germania de lucrătorii frontalieri germani care lucrează în statele membre vecine, care au dreptul la alocația de educație în temeiul reședinței lor în Germania, deși nu au raporturi de muncă în acest stat, indiferent de natura muncii lor.

39. Întrucât lucrătorii frontalieri care lucrează în Germania sunt în general resortisanți ai statelor membre în care locuiesc, această diferență de tratament, aplicată unor lucrători care își desfășoară activitatea pe aceleași piețe germane ale muncii, care rezultă din regula activității minore, constituie o discriminare indirectă pe motiv de cetățenie. Dacă această condiție nu poate fi justificată în mod obiectiv și nu poate fi considerată proporțională cu obiectivul pentru care este impusă, ea este contrară articolului 39 CE.

40. La punctul 29 de mai sus, care face, la rândul său, trimitere la paragrafele relevante din concluziile noastre în cauza Hartmann, am arătat deja că alocația de educație urmărește obiective demografice pe termen lung și care recompensează persoanele care își iau concediu sau nu exercită o activitate profesională pentru a putea să își îngrijească copiii în primele etape ale copilăriei. Aceasta urmărește, așadar, să stimuleze natalitatea în Germania. Având în vedere acest obiectiv, este întru totul explicabil faptul că cerințele prevăzute la articolul 1 alineatul 1 din BErzGG nu sunt legate de încadrarea în muncă. Suntem de aceeași părere cu Bundessozialgericht că regula care impune desfășurarea unei activități care să nu fie minoră în Germania este în sine destul de lipsită de logică pentru o alocație de educație, în special dacă avem în vedere că această prestație nu urmărește nicidecum să ofere unei persoane posibilitatea de a fi eliberată de obligația de a desfășura o activitate profesională remunerată și că există o contradicție vădită între excluderea persoanelor care desfășoară o activitate profesională cu normă întreagă și obligarea în același timp a lucrătorilor frontalieri să depășească pragul unei activități minore.

41. Așadar, este evident că regula activității minore nu are legătură cu obiectivele pentru care este acordată alocația de educație și că este o condiție inadecvată. Întrucât nu poate fi considerată justificată, aceasta încalcă principiul nediscriminării lucrătorilor consacrat la articolul 39 CE.

VI — Concluzie

42. În lumina observațiilor de mai sus, propunem Curții ca, la întrebarea preliminară adresată de Bundessozialgericht, să răspundă după cum urmează:

„1) Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității nu interzice Republicii Federale Germania să excludă o resortisantă a altui stat membru care locuiește în acel stat de la beneficiul alocației de educație germane, pentru motivul că aceasta nu are în Germania nici domiciliul, nici reședința obișnuită.

2) Articolul 39 CE interzice Republicii Federale Germania să excludă o resortisantă a altui stat membru care locuiește în acel stat și lucrează în Germania între 3 și 14 ore pe săptămână de la beneficiul alocației de educație germane, pentru motivul că aceasta nu desfășoară decât o activitate minoră, pe care legislația o definește ca fiind o activitate care în mod normal nu depășește 15 ore pe săptămână."